

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Isagoge Ad Amorem Divinvm

Pennequin, Pierre

Antverpiae, 1661

13. Aliqua observanda ab iis, qui orationi mentali se dedunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47132)

rebat, deposuit, vindictæ cupiditatem remisit, culpam condonavit; & cum illo novum amicitiaæ fœdus iniit: tantum potuit conjugalis amoris in mulieribus insignne monumentum. Bone Jesu, quantum hinc habes contra mortalium torpescencia in tui amore corda argumentum! ecce ob amoris scintillam in admirationem & lachrymas, & misericordiam toti abeunt, & ad tui in cruce pendentis conspectum ad sanguinem undique profluentem commoventur: quàm verè dictum alia de causa ab Augustino, *miracula tanta assuetudine viluerunt.*

Utinam, quod plerisque concessit tua Humanitas, ad istud in Calvaria monte amoris bustum, ad rogam istum incensæ charitatis propius accedentes in illo igne excoquere amoris proprii scoriâ, excuteremus torporem animi & ad tantæ dilectionis incendia inflammaremur universi! Utinam nobis accideret quod peregrino in terram sanctam contigisse legimus, qui eum ad Calvaria locum, in quo flammis amoris consumptus pro nobis exspirasti, pronus toto corpore tuum amorem incomprehensibilem versaret animo, ita exarsit, ut animus, vinculo corporis effracto, pennis amoris in celum evolaret; fortè impleteretur in nobis hoc modo B. Agidij votum, qui contempla-

tione amoris divini malebat, quàm martyrio è vitâ decedere: ab ista enim contemplatione sperabat tantas tamque vehementes incensæ charitatis faces evibrandas, ut corpus illas ferre non posset, & vinculo animæ consumpto animus liber in amoris æterni abyssum abiret.

CAPUT XIII.

Aliqua observanda ab ijs, qui orationi mentali se dedunt.

Multos naves & abusus eorum animis se insinuare, qui hisce mentis sanctis exercitationibus dant operam, docuit plurimorum annorum experientia, quorum aliquos cæteris ommissis hinc strictim attingam, suggeramque breviter remedia; qui amplius volet, eos, qui de his fusiùs tractant, si lubet, adire poterit.

Primò videbis aliquos, qui nescio quo vanæ cupiditatis vento elati, neglecto ordine primisque principijs, à summo contemplationis orio, & oratione, quam vocant quietis, indicto sibi in præsentia Dei potentiarum omnium silentio ordiri volunt.

Alij è contrâ cum evagationes mentis pervincere nequeant, languore ac tædio confecti, abijciunt

Ff om

I.
Abusus
varij in
studio orationis.

Primus.

Secundus.

omnia, ac in illo orationis genere affectando, se oleum & operam perdere arbitrantur.

Tertius.

3. Alios videbis contrarijs semper ventis agitados rapi in opposita: si succedere videatur oratio, & consolatione ac delicijs caelestibus affluere, sibi plaudunt, & vanæ gloriæ sensu non parum efferuntur: si siccè & aridè res procedat, hastas animosque abijciunt, sibi que, & alijs, querimonijs suis molestias creant.

Quartus.

4. Aliqui cum bene cœperint, & si constantiam teneant, plura à Deo successu temporis non immeritò sperare possunt, ubi in aliqua concione, aut libri pij lectione intelligunt, aliquod sublimius orationis genus esse, relicto suo, in quo cum fructu versabantur, ad illud aspirant, & dum continuò mutant, in nullo proficiunt.

Quintus.

5. Alij verò modo alicui orandi, cui ab aliquo tempore assueverunt, ita mordicus adhærescunt, ut Deum per instinctus, & interiora lumina ad sublimius orationis genus invitantem non audiant, nec sequi velint.

Sextus.

6. Alij orationem quietis & silentij semel atque iterum experti, eodem beneficio se à Deo, quando cumque se ad orandum contulerint, donandos arbitrantur, idque prætolando tempus otio & evagationibus consumunt, dum potentias animæ exercere, & ali-

cui piæ considerationi applicare nolunt.

7. His affines sunt, qui ubi audiunt eos qui altissimæ contemplationis dono fruuntur, nullis imaginibus aut repræsentationibus uti, nolunt amplius de vita Christi, eiusque passione meditari, quod hoc sine corporeis repræsentationibus fieri non possit, quas admittere, & non excutere imperfectioni tribuunt.

8. Alij de orationis bonitate, non ex fructu, sed ex gustu dijudicant, atque ubi ab illà caelesti melle delibuti recedunt, etsi navis & defectibus obsiti, omnia salva arbitrantur, & de novis ad perfectum conatibus non curant.

9. Denique multi illo tempore, quo orationi vacant, aliquas amoris flammæ excitant, sed volatiles, & quæ continuò subsidunt, atque operationes virtutum non promovent. Videamus nunc quid hisce aberrationibus, & defectibus remedijs possit adferri.

Primos Joannes Gerson ad humilitatem revocat, & gressum infantium more prius formare, quàm gigantum passus aut avium sine alis volatus imitari vult nec ordinem Dei hac in parte deserendum ait, qui prius vult, hominem intellectus & voluntatis ministerio uti in oratione, quàm quietis aut silentij orationem affectare, quàm nisi prius in medi-

Septimus.

Octavus.

Nonus.

Oppos. de medit. cons.

Remed. diuin. pro primo abusu.

Simil. exitu igne.

tatione exercitatis sine miraculo, & inusitato privilegio Deus non solet concedere, adeoq; n̄p̄us esse tantisper exercendis cum labore animi facultatibus incumbere, donec Deus ad sublimiorem orationis gradum hominem promoveat.

2. Error Illuminatorum.
Atque hunc fuisse Illuminatorum errorem, qui occultā præsumptione, sine speciali Dei vocatione imparati ad orandum proruebant, & illustrationes extraordinarias ambiciosè expectantes, quidquid illis adlubebar, tanquam caelestem afflatum amplexabantur, & simplicibus venditabant. Fieri quidem potest, ut aliquem in conversionis suæ initijs, & inter orationis prima rudimenta, Deus ad sublimiorem gradum, & intimam secum familiaritatem evocet; sed hoc singulari gratiæ, quæ extra ordinem communem datur, tribuendum est; quia quisque se indignum existimare debet, & cum datur, sibi persuadere, id agi, quod aliquando S. Birgittæ docui B. Virgo, Deum tum imitari pastorem ovium; qui principio florum herbarumque fasciculis oviculas suas allicit, & successu temporis ita illas affuefacit, ut æquè libenter fœno pascantur, quam antè floribus.

3. Simile de extruente ignem.
Accinge itaque te primò ad meditandi laborem ex amore, & pro amore suscipiendum. Ex amore,

quia Deo placendi unico desiderio impulsus illum aggredieris; pro amore, quia non alium fructum in illo spectas, quam divini amoris incrementum. Atque in prævio ad meditandum apparatu, imitare famulum ignem extruente; primò ille ligna defert & disponit, carbones accensos aut lumen, simulque paleas admovet, insufflat, si opus sit, donec flammam excitatam, & prorumpentem conspiciat. Ad eundem modum tu puncta meditationis velut ligna appara, ignem per Spiritus sancti invocationem emendica, considerationem velut paleas & aspirationes voluntatis velut insufflamina admone, donec tandem in meditatione tua ignis exardescat: si nihil succedat, si obrigescas ut glacies, si indurueris ut marmor, ne turberis; divinæ te Providentiæ committe, patientiæ tuæ fructu non privaberis, ut ex contrario colligere potes. Si quispiam exitiali odio in alium inflammatus, de eius ædibus incendendis consilium caperit, si paleas & fomitem igneum clam admoveret, atque in illo facinere deprehenderetur à Judice, continuò tanquam capitis reus ageretur in furcam, aut flammis cremaretur; quid tamen egit, quod damnum creavit? etsi conatus eius eventu caruerit, satis tamen multa molitus est, ut pro incendiario habeatur, & puniatur.

Ff 2 Idem

Idem cenſeto de eo qui ad divini amoris flammas per meditationem excitandas, quod ſuarum erat partium, fecit: *Quodvis, & non potes, Deus imputat factum*, inquit S. Auguſtinus.

4.
Proſtando
aliud indi-
dem peti-
tum.

2. Quæ verò mentis evagationibus uti vellent, mederi non poſſunt, præter ea quæ jam dixi, ſpe meliorum animum corroborent. Ayicula cùm primùm cavcâ includitur, tumultuatur aliquantulum, & deſultoriè huc illuc ad cancellos circumvolitat; ubi verò paulatim clauſuræ aſſuèvit, ad cantus ſuos, & quietem redit: antequam lignum virens & humidum ignem concipiat, moleſtiam inſuſſanti creat: non ſunt imitandæ inſipientes ancillulæ, quæ per impatientiam focum deſtruunt, & huc illuc irritatæ ligna diſpergunt: fenestra potiùs aperienda, & fumo abeundi, & aëri novo ſubeundi locus dandus, hoc eſt gratiæ divinæ, quæ animam meliorum expectatione corroboret, ſanctiſque aſpirationibus & ignitis jaculis in cælum vibrandis interea vacandû, quales ſunt quæ ſequuntur: O Deus meus, quando ad tuum beneplacitum tibi ſamulabuntur omnes vires animæ meæ! quando tandem illuceſcet dies ille, quo tibi intimè & conſtanter adhæreſcam! Utinam hoc momento totus eſſe tuus incipiam! ô ſi omnium mortalium corda in mea eſſent

potestate, quàm lubenter illa tibi perfectè conſecrarem! Utinam cor meum in cælum empyreum transformetur, ut tuo amori tuiſque laudibus tantum ſeſe impendat, quantum beatorum omnium innumerabilis multitudo! Fac Deus meus ab amore tuo deſtruat quidquid tibi in me diſplicet, quocumque demum dolore meo & cruciatu id fieri debeat. Similia vota, & mentis velut emiſſitiæ ſagittæ moleſtiam ſublevabunt, & non inutiliter tempus atterent, eſſi nullo guſtu fieri iſta videantur; cor & voluntatem, non guſtum orantis attendit Deus: & dum ſapè funditur ignivomus ſilex, erumpit tandem interdum ſcintilla, quæ magnam ex inſperato excitat incendium.

3. Qui tertij ſunt generis, magis in utroque ſtatu ad humilitatis anchoram recurrant, ſequē-
5. Pro te-
tio.
majorum donorum agnoſcant incapaces, cùm unius guttulæ celeſtis guſtu velut ebrij extra orbitam abeant: timeant proinde ne à Deo in ſua paupertate relinquuntur; neque enim amans filioli Pater, cibum illi porrigit, qui vermes generet, neque vinum, quo febris accendatur, ſubminiſtrat. Olyſſipone cùm in aula regia ſolemne tripudium ageretur, curioſitate videndi abreptus neſcio quis homo nauticus in aulam penetravit, cumque ſuffumigationes & odo-
res.

res exquisitos ferre non posset, ingens animi deliquium passus est, & pro mortuo habitus. Regis medicus superveniens, & conjecturâ affectus id quod erat, hominem ad navim suam efferi jussit, ubi ad primum aëris marini haustum, & nauticam gravolentiam sibi redditus & integrè persanatus fuit; ita cum illo agere solet, Deus qui cælestes delicias digerere, & concoquere præ nimia elatione non potest, ad pristinam egestatem reverti illum jubet, & se suamque indignitatem, atque abjectionem propius inspicere, ac persentescere.

6. Pro quarto.
Merito verò damnanda est eorum, quos supra quarto loco nominavimus, inconstantia, qui similes sunt ijs, qui in mentis ascensu ad medium clivi jam gradum cum promoverint, conjectis oculis in eos, qui aliâ montis parte conscendunt, quasi meliorem illi & compendiosorem viam elegerint, suam deserunt, & ad illam properant, quam cum æquè difficilem atque impeditam reperiunt, se levitatis & inconstantiæ accusant: similes Pictori illi, qui multas imagines inchoabat, nullas absolvet: similes puero literas primò formare discenti, qui dum Magistros sæpius mutat, cum ad eorum exemplaria diversimodè characterum figuras depingit, parum proficit, & multum sudat.

7. Pro quinto.
5. Non minorem culpam incurrun, nimium in suo orandi instituto pertinaces, quos quinto loco notavimus, qui suo potiùs, quam Dei ductu orationi insistant; nec ad altiora vocantem sequuntur; quod fit dum Deus discursui & ratiocinationi obicem videtur opponere, animumque pacatè & jucundè in sui præsentia contemplationeque reficere; ex quo cum Deo congressu homo rediens, & intellectu voluntateque in amore Dei, cæterisque virtutibus magis confirmatus, omnia contraria permittit faciliùs, & integritate vitæ reinenda perseverat constantius: Deus cordium humanorum Dominus pro potestate cum illis agit, aperitque prout lubet claudique & luminibus tenebrisque vicissim collustrat & offundit, pro beneplacito suo, supremaque consilij sui lege ab humanæ mentis cognitione longè impenetrabili.

8. Pro sexto.
Hic duo extrema vitanda, in quorum alterum præcipites ruunt, quos sexto loco posui: primum est, ne arbitremur in hoc statu ita hominis intellectum voluntatemque otiosi, ut prorsus nihil agant: verum quidem est animum tum non ex electione & applicatione ad hoc potiùs, quam illud, ad admirandum potiùs, quam laudandum, aut gratias agendas potiùs, quam profundam submissionem arbitrato suo ferri: aguntur enim

potius à Deo, & ab illo præventi per contemplationis amœna vireta ducuntur, aut ad fontis æternæ marginem jubetur conquisce- re, & refici aut inebriari, prout Deo collibitum fuerit: operatur nihilominus tum homo mente, & voluntate; alioquin adinstar stiptis, aut somno sepultis haberet, neque aliquid mereretur præmij: sed quia operatio illa tam suavis est, tam penetrans, ac subtilis, ut animus laboris nihil sentiat, sed delicijs totus circumfluat; hinc fit, ut homo nihil se tum agere arbitretur: ita quem alicuius instrumenti musici harmonia suavissima suspensum tenet, etsi sonum auribus excipiat, quod sine aliqua sensûs auditûs operatione fieri nequit (plus enim agit, quàm si surdaster esset, & sensu illo careret) se tamen nihil prorsus agere, sed solum cõcentu delectari existimat.

9. Alterum est ne tale genus orationis magis à nostra voluntate pendere arbitremur, quàm ventus est in potestate navigantis. *Potest esse de presentia sponsi frequens letitia; sed non copia, ait S. Bernardus, quia etsi visitatio letificat, sed molestat vicissitudo; subito dum teneri putatur, elabatur, comprehendi se patitur, sed minimè retineri, dum subito, quasi de manibus evolat. Imitandi sunt periti navarchæ, qui remis manus admovent, dum ventus deficit, & in sudore vultûs quærendus*

panis divini, quàm ille Adam, ad quem quæritandum & parandum ad sudorem Adamus ob culpam damnatus est: nec imitandi cervicosi infantuli, qui dum ablantur, oblatos cibos etsi profuturos averfantur, & lachrymis & suspirijs querelisque se & alios enecant.

Septimus error ex malè intellectis mysticæ Theologiæ principijs oritur: cum enim Deus sit simplicissimus & ab omni corporum materiæque concrectione remotissimus ac proinde, per species à rebus corporeis hausas, quibus vis imaginativa in formandis suis conceptionibus utitur, nullo modo repræsentari possit; hinc fit ut qui divitiæ contemplationi dant operam, omnes corporeas imagines longè abdicent, conenturque ad Deum, ut S. Dionysius loquitur, *ignorè consurgere*; quia earum rerum cognitionem, quam per species à sensibus acceptas hauserunt, prorsus averfantur, & se ingerentem repellunt, ac transilire conantur: quod sponsa cum fecisset, invenisse se quem diligebat, gloriatur, ut S. Gregorius Nyssenus verba illa sponsæ explicat, *Paululum cum pertransissem eos, inveni quem diligit anima mea, quasi diceret inquit: Quamprimùm parum ab ijs transij relicta omni materiâ, & prætermisso universo, quod intelligitur in creatura, & dimissa omni viâ*

9. Alterum.

Sermo sup. Cantica.

10. Pro septimo.

Cant. 4.

S. Th. de sensu.

& ratione comprehendendi, inveni-
eum, qui diligitur. Ubi ergo homo
inter orandum mentis suæ cogita-
tiones ab omni representatione
corporeâ abstractit & jam, ut lo-
quuntur, *indepictum intellectum* ha-
bet; voluntas fertur in Deum ob-
scure cognitum supra omnem præ-
stantissimis perfectionibus præ-
ditum & summè amabilem, eum-
que admiratur, reveretur, diligit,
amplectitur, sequè velut omnium
bonorum Oceano immergit, nul-
lo ad res corporeas diverticulo
intellectui permissò. Deus verò
qui, ut Sol vapores, ita animum
hominis à rebus sensibilibus ab-
duxit, & cælestium deliciarum af-
fluentiâ perfudit, eundem suspen-
sum detinet, & altiori luce, & no-
vis ardoribus, quantum lubet, lo-
cupletatum per amoris incremen-
ta ad integram sui possessionem
disponit.

Qui ergo parum in mystica
Theologia solidè versati, hæc au-
dierunt, & legerunt, aut fortassis
aliquas inde aut scintillas aut gut-
tulas sunt experti, ita omnes ima-
gines sive representationes aver-
santur, ut ad illud extremum de-
lapsi, etiam de vitâ & Christi Pas-
sione contemplationes ad imper-
fectos relegent.

S. Theresa nō uno loco de hoc
errore & abusu mentionem facit:
non possum, ait, capere quid sibi
velint, dum ita ab omni repræsen-

tatione corporea recedunt; sem-
per enim ardere charitate Ange-
lorum est; nos verò qui hoc cor-
poris ergastulo detinemur, cum
ijs qui in corpore detenti magna
pro Dei amore gesserunt, mente
& cogitatione associari oportet,
neque ex composito ab Humani-
tate Christi, in qua omne nostrum
bonum & remedium situm est,
mente sejungere. Vult Deus amo-
ris ignem, qui per intervalia in no-
bis sopitur, omni studio à nobis
accendi, atque ad hoc, cum ad sub-
limes cōtemplationis volatus adi-
tus nobis præcluditur, juvat quam
maximè de Christi tormentis cō-
sideratio: & tamen discursus &
ratiocinationis incapaces simus,
nemo tamen meritò dixerit, se
super ista mysteria, præsertim
cum eorum memoriam celebrat
Ecclesia, mentis aciem figere non
posse, eaque velut præsentia con-
tueri; constat enim experientiâ
Christum in horto prostratum,
& sudore sanguineo perfusum at-
tento mentis oculo ita considera-
ri posse, ut non unica dumtaxat
hōra, sed plures in illo formidabili
spectaculo consumantur: simplici
intuitu in istud intellectus defixus
adhærescit, & quàm pro tantis
cruciatibus ingrati simus attendit;
atque commota voluntas etsi nul-
lâ sensibili devotione, optat ta-
men in tanti beneficij gratiam
constantioribus obsequijs Deum
colere,

vita, &
castro ani-
mi S. mansi-
cap. 7.

colere, & pro illo pati: comper-
tum habeo, nullum inde etiam e-
minentissimæ orationi, ne quidem
illi, quam quietis vocant, impedi-
mentum accedere; imò illos qui
eius dono fruuntur, ut cum fructu
labores huius vitæ exhauriant,
Christi patientis, & Apostolorum
aliorumque Sanctorum eadem
viâ gradientium contemplatione
indigere: multum in alia ista ex-
traordinaria semita periculi sub-
esse existimo, ac dæmonis artificio
huc usque malum posse promo-
veri, ut etiam erga venerabile Sa-
cramentum non afficiatur: in me
quidem eousque res non proces-
sit, hoc tamen mihi damnum crea-
vit, ut de Domino Iesu Christo
tanto deinde gustu cogitationes
non susciperem, & ebrietate illâ
spiritus ac suavitate, quæ oratione
nem quietis comitantur, abriperet
cunctabundè illam expectans:
quem & errorem meum tandem
deprehendi: nam cum illa non
esset in mea potestate, inde fiebat,
ut huc illuc divagaretur cogitatio,
& animus ad insulas volitantis avi-
culæ nusquam consisteret, & tem-
pus ac profectum in virtutibus &
oratione perderet, donec cum
magno Dei servo de meo orandi
modo conferens, ab eo edocta,
errorem meum agnovi, tempusque
illud deslere, satis non possum quo
de tanta jactura fructum aliquem
facere arbitrabar. Haec tenus S. Te-

refia, quæ & alio loco ita loqui-
tur: Adverti dæmonem hac in
parte insidias mihi struere voluisse
adeoque periclitata sum, ut ausim
dicere, ne fidem habeatis ei; qui ab
his quæ dico, diversa vobis sug-
geret.

Morbo, quo laboravi, illi, quos
octavo loco nominavi, medici-
nam faciet in orando intentio, &
abjectâ in sinum divinæ providen-
tiæ omnicurâ, humilis cum eius
voluntate conformatio: non re-
torqueat mens nostra oculos su-
pra satisfactionem propriam. No-
stræ, inquit B. Franciscus Sales, de
rebus nostris opiniones, quæ nos
recreant, & solantur, non semper
divinis oculis judicijque proban-
tur: faciunt dumtaxat satis amori
nostro proprio, & anxie, quam
de rebus nostris, nullâ Dei habitâ
ratione, continenter gerimus, so-
licitudini: qui cælesti amatori ar-
denter placere desiderat, ad se
suâque non retorquet oculos, ad
unum amorem augendum semper
intentus. Hujuscemodi sponsa o-
rationi sedulo incumbit, animum
examinibus & confessionibus ex-
purgat, formæ interiori per virtu-
tum actus excolendæ dat operam;
non ut perfecta evadat, non ut sibi
faciat satis, non ex desiderio pro-
gressus in spiritu, verum, ut Deo
morem gerat, ut eius desiderio re-
verentiam exhibeat, ut illi placeat:
non se mundat ut purior evadat,
non

non se ornat, ut pulchrior appareat; sed ut Deo dumtaxat faciat satis, cui si æquè deformitas arri-deret, ac pulchritudo, equè utramque adamaret; sicut unico amore ardet & ducitur, ita rem unicam in omnibus spectat & intendit, ut scilicet in sui Patris amantissimi beneplacito conquiescat; in eius sinum omnia deposuit, hoc unum curans, ne aliquid extra Patrem curet; non permittit, ut desideria virtutum, & gratiarum, ut progressus in spiritu vel tantillum animum molestant aut turbent: omnia inquieta, anxiosa, & turbulenta desideria, pro distractionibus, & inutilibus occupationibus, & multorum actionum impedimentis habet, eaque contemnit, nulloque reputat digna conspectu; ubi verò observat illa in foribus esse & furtivè aditum tentare, continuò occurrens ab illis se expedit, & ne quidem attendit, quid velint. Hanc mentis excelsitatem atque constantiam à suis expetebat B. Magdalena de Pazzi, ut super omnes res creatas animù erigerent, nullo eventu percellerentur, ad Deum continuò pergerent, pedem nunquam referentes, & ad agendum & patiendum bene comparatæ; suavitates, & asperitatum absinthia, abundantiam & egestatem, donorum à cælesti sponso liberalem profusionem, & repulsam, atque inopiam æquali

oculo aspicerent, pari que animo susciperent.

Monet S. Tereſia, ut ad orationem accedamus tanquam ad singulare cum dæmone certamen, nullis alijs armis, quàm cruce & patientiâ muniti, nullâ consolationum expectatione; nimis debile fundamentum, illæ sunt ad orationis & ædificij spiritualis substructionem. Confirmant hæc B. Virginis monita, quibus S. Birgittam ad fortiter cum hoste orationis tempore decertandum instruxit: primò ut sibi persuaderet orationibus nostris dæmonem esse infensissimum, easque infestare & perturbare solitum: secundò obſiſtendum constanter eius machinationibus, & orationem non abrumpendam, sed mentem pro auxilio impetrando elevandam: si nihil succedat, laborem nihilominus nostrum apud Deum pro oratione gratissimâ acceptandum & importunas cogitationes, quas abijcere nitimur, præmia & coronam nobis parituras.

S. Catharina Senensis, uti supra fusiùs dixi, se similibus occasionibus in profundam humilitatis & inferorum voraginem, tanquàm id suis peccatis esset promerita, demittebat, tempusque solitum orationis producebat, & adjunctâ corporis castigatione altissimâque cum Dei voluntate conformitate ad eadem usque ad diem judicij

Gg tole-

13.
S. Therese
monitum.

toleranda sese offerens tandem illustrem de dæmone victoriam reportabat.

14.
Et P. Bal-
thazaris
Alvarez.

Pater Balthasar Alvarez in ista cum ariditatibus, & cordis duritate, atque interioribus tenebris lucta hanc animi demissionem cum peccatorum humili agnitione confessioneque plurimum commendat; monetque ut tum temporis homo Deum ita compellet: Ecce, Domine, messis mali à me facti feminis, & fructus præteritorum annorum: talia à me excipere non merebaris, nec à me fieri oportebat; piget, & pœnitet, oportetque mihi dari omnes doloris sensus omnemque lachrymarum copiam, quibus unquam tuam clementiam verè pœnitentes placare sunt conati, tuamque gratiam fuere promeriti; de cætero quod peccata mea punias, & pœnis hisce me castiges gaudeo, & gratias habeo: durent istæ pœnæ, quantum tibi placitum est, etsi toto huius vitæ decursu, & mille annis postea. Cùm verò Deus perlubenter suos aspiciat, in eo, quem promerentur gradu se continere, dum aliquis ad eum vileatis, & humiliationis locum se abiecit, quem suis ipse peccatis sibi accivit, seque ad supplicium illis debitum luendum offerat, tum demum benignis illum oculis intuetur, & cælestium bonorum affluentiam perfundit; si vortorum suorum homo compos fiat,

gratias ager; sin minus, humiliationis, & perseverantis in Deum fideliæ, quod securissimum est, ita ingreditur. Monent alij, ut tum agere cum Deo importunè, & congeminare supplicationes non desinat Patriisque Iosephi Anchietæ viri sanctissimi, & miraculis clarissimi, hac in re consilium sequatur. Si quando, agebat, inter orandum te pumice aridiorem, & tædio languoreque affectum persentiscis, imitare discipulos euntes in Emaus, & apprehensâ Christi laciniam dic: *Mane nobiscum, Domine, quoniam advesperascit.*

S. Lutgardis nocte Nativitatis Christi pervigilans cùm undecim horas cum desolatione, tædio, animique molestissima ariditate esset colluctata, tandem exclamat: Si quis in cælo Sanctorum mei miseretur, auxilium, manumque adjutricem porrigat. Adfuit B. Jordanis recens mortuus, nuper dum viveret ipsi notus, nubemque ac tædium omne dissipavit. Nihil æquè erga mendicum, aliquem nos ad commiserationem commovet, quàm illum in veri frigore rigentem, & inedia prope confectum ad fores nostras perseverare; si hoc imitemur, flestemus dubio procul Deum ad misericordiam, facietque quod olim Mardocheo Assuerus, quem ad januam aulae regiae adstantem iussit vestibus regijs indui, & à principe aulico per urbem

15.
Eius festus in
S. Lut-
garde,

urbem triumphantis in morem circumduci.

16.
Pro nono.

Ut illis qui postremo loco nominantur, stimulos addamus, persuadere sibi debent, arborem ex fructibus cognosci, illamque orationem probandam, quæ duarum præcipuè virtutum cotem acuit, Charitatis & Humilitatis; indicium est, aliquem multum ab igne incaluisse, si aliquanto post tempore vim caloris in intimis hære advertat. Non orationis tantum tempore, sed actionis etiam, imò continenter amari, & coli meretur Deus, sicut ipse nos momentis omnibus diligit, nobisque eius imperio Sol & Luna, cæteræque res creatæ continuis obsequiis famulantur. Voluntas nostra, quæ semper in motu est, cur, quæso, non æquè facile ad agendum amoris divini, quàm commodi proprii moveatur impulsu? plus voluptatis hauries, si in actione tua amorem Dei unicè spectes; quàm si illam ad unius voluptatis sensum percipiendum referas. Qui pulchritudinis alicuius amore capitur, eam semper cum voluptate animo versat: qui venationem amat, in illa aut re, aut cogitatione versatur: atque ut ignis deficit defectu materiæ, ita & in nobis emoritur dilectio, dum nihil amplius in altero amabile reperit, quod in Deo locum non habet; qui quò magis amatur, eò magis ad

amandum amantis pectus accendit; quia novam semper amandi materiam, novasque amoris faces subministrat. Neque difficultatem prætere posse possumus, quia amore nihil facilius; fons enim amoris voluntas est; quid fonti proclivius quàm aquas profunderè, si obicem non ponas? nec fastidium etiam obtexere, quia nihil in Deo reperies, quod tædium, aut nauseam generet: ignaviam ergo nostram aut cæcitatem aut perversitatem animi accusemus, qui extra orationis tempus Dei tam facile obliviscimur, & relicto bonorum omnium perenni fonte ad lutulentos rivulos, fœcesque rerum creatarum divertimus, & à centro remoti longius animi pacem ubi non est, fallacesque delicias consectamur.

Cum igitur tanta bonorum affluentia ex orationis assiduitate redundet, & tot in eius frequentatione defectus erroresque sese ingerant, meritò sæpius & ferventer compellandum est numen, dicendumque, *Domine doce nos orare*. Deus enim lux est, Christumque stellas manu gestantem Joannes in Apocalypsi vidit, habet ille clavem domus David, quæ est Ecclesia, & thesauros in illa reconditos solus aperit; neque quidquam illi potest obistere: spiritus eius ubi vult, & quando vult, neque homo scire potest, quò vadat, &

17.
Universale est, Dei opem implorare.

G g 2 quo-

quomodo redeat, implorandus tantummodo & ad bene orandum à Deo adminicula gratiæ emendandæ, ut & intellectus facem, & voluntas ardorem, & cæteræ animi facultates constantem supra se elevationem suspensionemq; impetrent; præsertim cum isto tempore, nos tam aperto Marte, quàm insidijs adoriatur hostis, & ad eius machinationes cognoscendas lumine & ad propulsandas fortitudine, Deiq; protectione ac subsidijs egeamus quàm maxime; ô quanta damna incurrimus, cum hæc in orationis vestibulo vel omittimus, vel oscitanter facimus; si verò bene succedat oratio, si ventis prosperis usi fuerimus, ne quæso ob ista vel tantillum infletur animus, revolet, amoris flamma ad Deum, tanquam ad centrum à quo processit, ut cum gratiarum actione novisque incrementis ad nos redeat, interim verò humilis nostræ cognitionis pulvis & cinis, apud nos remaneat tanquam infirmitatis nostræ supellex inseparabilis.

Lib. 9. in
Luc. 6. 20.

Sed quoniam, ut rectè monet S. Ambrosius, Deus præsentior est diligentibus, negligentibus abest; idcirco colligendæ sunt ante orationem vires animi, & cum diligentia ad eam perfectè obeundam connitendum: dicendumque cum Davide: *Propterea invenit serpens*

Lib. 2.

trius cor suum, ut oraret te oratione hac: atque adminicula in illum finem capite sequenti suggeremus.

CAPUT XIV.

Quomodo, qui meditari nequeunt, orando nihilominus amoris divini consequendo studebunt.

Perique propter mentis instabilitatem, & cogitationum aberrationes continuas meditationis incapaces se esse profitentur, eaque super re experientiâ testem appellant; quos ego nolo repellere, sed ad aliud orationis genus eos invito, quod cum volubili illa cogitationum importunitate nihil habet commercij, sed in excitandis voluntatis pijs & sanctis affectibus situm est, multumque habet ad amoris divini consecutionem momenti: qui enim de mystica Theologia tractant, ab eo qui ad intimam cum Deo conjunctionem aspirat tria requirunt. 1. Magnum huiusmodi conjunctionis desiderium, quo eam cæteris bonis anteponat. 2. Abdicationem, & exspoliationem omnium affectuum, qui illam retundat. 3. Constantiam in semel concepto tanti boni persequendi proposito,

1. Qui regi cogitationibus vexatur tria præstat.

2. Valde desideret conjugium cum Deo.

3. Gestio supra Magnificam Cant. 7.

Abneget affectus alienos.

Simi duo filij

Abneget quæ